

Ustanovenie § 191 Trestného poriadku, ktoré v spojení s § 2 ods. 3 veta druhá Trestného poriadku osobitne upravuje príslušnosť sudcu pre prípravné konanie na rozhodovanie o sťažnosti proti uzneseniu prokurátora, je v pomere špeciality k ustanoveniu § 190 ods. 2 Trestného poriadku.

Podľa § 191 písm. e) Trestného poriadku* bol s účinnosťou od 15. marca 2024 rozšírený okruh rozhodnutí prokurátora, o sťažnostiach proti ktorým rozhoduje sudca pre prípravné konanie, okrem iného aj o rozhodnutie vo veci, v ktorej subjekt trestného konania má podľa medzinárodnej zmluvy alebo právne záväzného aktu Európskej únie zaručený účinný prostriedok nápravy pred súdom.

O takúto vec pôjde vždy, ak prokurátor – pri vykonávaní práva Európskej únie – rozhodne uznesením, proti ktorému je prípustná sťažnosť, o zásahu do niektorého zo základných práv a slobôd chránených Chartou základných práv Európskej únie, keďže podľa jej čl. 47 a čl. 51 ods. 1 má v takom prípade osoba oprávnená podať sťažnosť právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.

Príkladom takéhoto rozhodnutia je uznesenie prokurátora o žiadosti dotknutej osoby o zrušenie alebo obmedzenie zaistenia nástrojov trestnej činnosti alebo výnosov z trestnej činnosti, a to v rozsahu, v ktorom vykonáva Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ z 3. apríla 2014 o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii.**

* V znení zákona č. 248/2024 Z. z.

** Nahradená Smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1260 z 24. apríla 2024 o vymáhaní majetku a konfiškácii.

Z ustanovenia § 2 ods. 1 Trestného zákona pri jeho výklade v súlade s čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva povinnosť posúdiť trestnosť činu a uložiť trest podľa neskôr účinného zákona, ak je pre páchatel'a priaznivejší než zákon účinný v čase, keď bol čin spáchaný.

Imanentnou súčasťou trestnosti činu je premlčanie trestného stíhania, čo v prípade skrátenia premlčacích dôb zmenou zákona (ich samotnou úpravou alebo ako dôsledok zmeny inej časti zákona) znamená, že hmotnoprávne účinky prerušenia premlčania trestného stíhania podľa § 87 ods. 3 Trestného zákona, spočívajúce v začatí novej premlčacej doby podľa § 87 ods. 4 Trestného zákona, zostávajú zachované iba vtedy, ak k úkonom alebo skutočnostiam spôsobujúcim prerušenie premlčania trestného stíhania došlo pri ich spätnom posudzovaní v skrátenej, a teda pre páchatel'a priaznivejšej premlčacej dobe. To ale neplatí pri trestných činoch taxatívne vypočítaných v ustanovení § 87 ods. 7 Trestného zákona, ak ich spáchaním dochádza k poškodzovaniu finančných záujmov Európskej únie, keďže toto zákonné ustanovenie v súlade s čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky reflektuje judikatúru Súdneho dvora Európskej únie presadzujúcu požiadavku európskeho práva na ochranu finančných záujmov Európskej únie; takáto osobitná úprava (*lex specialis*) nemá širší presah a nemení obsah a rozsah inštitútu premlčania trestného stíhania, a to ani v kontexte § 2 ods. 1 Trestného zákona (čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky).

Z ustanovenia § 393 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že zmyslom obnovy konania ako mimoriadneho opravného prostriedku je pokračovať v trestnom stíhaní, ak skoršie trestné stíhanie tej istej osoby pre ten istý skutok skončilo právoplatným rozsudkom, právoplatným trestným rozkazom alebo právoplatným uznesením. Preto ak súd v rámci konania o návrhu na povolenie obnovy konania podľa § 400 ods. 1 Trestného poriadku návrhu vyhovie a zruší napadnuté rozhodnutie celkom alebo sčasti, vždy pokračuje v trestnom stíhaní podľa § 403 a nasl. Trestného poriadku, a to bez ohľadu na uplatnený dôvod obnovy konania podľa § 394 ods. 1 až 5 Trestného poriadku.

Pokiaľ je návrh na povolenie obnovy konania dôvodný len vo vzťahu k niektorému z uložených trestov, súd zruší vždy celý výrok o treste; inak by pokračovaniu v trestnom stíhaní bránila prekážka rozhodnutej veci podľa § 9 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.* Ak bola dôvodom obnovy konania strata účinnosti právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia podľa čl. 125 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky [§ 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku], súd je v takom prípade povinný vyhodnotiť, ktorý zákon je v komplexe všetkých aspektov týkajúcich sa aplikačných otázok relevantných pri opätovnom ukladaní trestu pre páchatel'a najpriaznivejší (čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, § 2 ods. 1 Trestného zákona). To ale neznamená, že výsledok konania po povolení obnovy konania musí byť pre obvineného nutne priaznivejší, než pôvodné rozhodnutie; nesmie mu však byť uložený trest prísnejší, ak bola obnova konania povolená len v jeho prospech [§ 405 písm. b) Trestného poriadku]. Uvedené platí aj v prípade, ak bola obnova konania vo vzťahu k výroku o treste povolená z iného dôvodu ako podľa § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku a medzičasom došlo k zmene zákona, ktorá je pre páchatel'a priaznivejšia.

Ak súd vyhovie návrhu na povolenie obnovy konania, ktoré skončilo právoplatným rozsudkom vyhláseným na základe konania o dohode o vine a treste, vec podľa § 404 ods. 2 veta druhá Trestného poriadku vráti prokurátorovi do prípravného konania iba vtedy, ak zároveň zruší aj výrok o vine.

* Primerane R 4/1967 a R 16/2003.